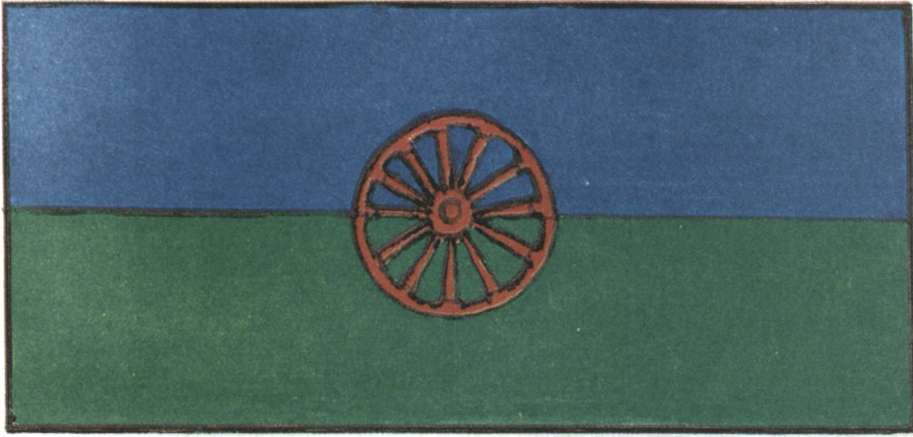

Ромското знаме

рани във временни лагери. Осуетяването на депортацията на българските евреи спасява и циганите от нацистките лагери на смъртта. Подобна е политиката в почти всички европейски страни, завладени от нацистите или превърнали се в техни сателити. През 1941 г. 2 хиляди австрийски цигани са депортирани в Лодз (Полша), а през 1942 г. всички служещи в армията цигани са отправени към Освиенцим. След войната в Австрия се завръщат около 1000 души. От 245 холандски цигани, изпратени в Освиенцим, до края на войната доживяват само 30 души, а от 351 белгийски – само 11. В редица европейски държави ромите са почти напълно или частично унищожени: в Полша, Хърватско, Сърбия, Моравия и Чехия унищожението им е по-систематично и по-кръвопролитно дори отколкото в самата Германия. По време на войната жертва на нацисткото насилие стават между 400 и 500 хиляди цигани.

Спрямо ромите в течение на времето е прилагана и **политиката на насилствено интегриране в обществото**. Това означава „изчезване“, „разтваряне“ на циганите чрез раздробяването им и ликвидирането на тяхната културна специфичност. Примерите на тази политика са многобройни. През 1557 г. в Португалия например излиза нареждане всеки член на общността, навлязъл на португалска територия, да бъде изпращан на галерите. Същата мярка предвидил и папата, подготвяйки християнската войска за битката с турците при Лепанто (1571). По същото време осъждането на галера и във Франция замества смъртното наказание или мъченията. През XVIII в. депортирането в колонии вече замества галерата. Тази практика продължава и през XIX в.

Най-драстичен пример за етническо обезличаване с насилие е робството в Румъния от XIV в.: циганите станали роби на държа-

вата, т.е. на едрите поземлени собственици. Семействата били продавани на публични търгове. Робството на циганите в Румъния било отменено едва след 1856 г. Този акт бил последван от масова миграция към Западна Европа.

В Испания политиката на принудително интегриране на хитаните започ-

ва в края на XV в. Тя се изразява в наредби, забраняващи чергаруването, носенето на специфичните носии, търговията с коне и пр.

През втората половина на XVIII в. австрийските владетели Мария-Терезия и нейният син Йосиф II осъществили система от мерки за „разтваряне“ и „изчезване“ на циганите. След 1758 г. те били задължени да продадат конете и каруците си и били закрепостени към едрите земевладелци. Названието „цигани“ било забранено и заменено с „нови граждани“, „нови селяни“ или „нови унгарци“.

В крайна сметка политиката на насилствена интеграция в обществото не дала нужния ефект: не защото наредбите се прилагали лошо, а защото самите роми се съпротивлявали. Невъзможно било да бъде унищожена тяхната културна идентичност, така както не било възможно физическото изолиране на цялото циганско население.

През втората половина и в края на XIX в. политиката на управляващите постепенно се променя. Почти навсякъде са отменени телесните наказания и всички мерки, свързани с преследване на хора само заради принадлежността им към тази общност.

След 1945 г. постепенно се формира една нова политика – **политика на включването**. Ромската идентичност не се забранява, а се контролира: циганите са смятани за неадаптивни лица, които трябва да бъдат вписани в обществото.

Тази политика е най-ясно изразена в комунистическите държави в Източна Европа. През 20-те години циганите в Съветския съюз получават статут на малцинство, създаден е Руски цигански съюз, отворени са три училища с обучение на техния език, развива се книгоиздаване на ромски език, в Москва е открит циганският театър „Ро-